

Rogaland
fylkeskommune

Rogaland fylkeskommunes eierskapspolitikk

Vedtatt i fylkestinget den 27. april 2021

Foto: Elisabeth Tønnessen

Innhold

Innledning og formål	3
Andre relevante dokumenter/støtte i eierskapsforvaltningen	4
Rogaland fylkeskommunes eierskapspolitikk og prinsipper for godt eierskap	5
Del 1: Før opprettelse av/medeierskap i selskap.....	5
Motiver for selskapsdannelse og løpende vurdering av fylkeskommunens engasjementer	5
De mest brukte selskapsformene	6
Forhold som skal være vurdert før opprettelse av eller medeierskap i et selskap	7
Del 2: Utøvelse av eierskap	9
Politisk og administrativ oppfølging	9
Krav og forventninger rettet mot fylkeskommunen som eier	11
Krav og forventninger rettet mot selskapene/foretakene	13
Del 3: Stopp-punkter og eventuell uttreden	15
Vurderinger/naturlige stopp-punkter underveis i eierskapet	15
Vedlegg: Samlet oversikt over prinsippene	17

Innledning og formål

Rogaland fylkeskommune er medeier/deltaker i flere selskaper og foretak. Disse oppsummeres og presenteres samlet i saken «*Eierskapsmelding*» som legges frem for fylkestinget ved utgangen av hvert år. Det er utarbeidet selskaps-spesifikke strategier for noen av dem. Dette dokumentet inneholder fylkeskommunens overordnede og mer generelle eierstrategier, som danner bakteppe for fylkeskommunens eierskapsforvaltning tilknyttet hele eierskapsporteføljen.

Eierstyring innebærer at eier av selskap fokuserer på rollen som (offentlig) eier, og betydningen av å utøve en aktiv og langsiktig eierstrategi. Ved å sette klare mål for hensikten med eierskapet, gis styret tydelige styringssignaler. Aktiv og langsiktig eierstyring, med klart uttrykte forventninger, krever at fylkeskommunen har definerte prinsipper for godt eierskap. Her presenteres overordnede prinsipper og kjøreregler for god eierstyring gjeldende for fylkeskommunens eierskapsforvaltning. Prinsippene er utformet med bakgrunn i statens prinsipper for god eierstyring samt KS' sine anbefalinger om eierstyring og selskapsledelse, med lokale tilpasninger som er hensiktsmessige for fylkeskommunen.

Prinsippene skal bidra til å avklare roller og ansvar, sikre ryddige beslutningsprosesser, redusere ulike typer risiko og bidra til åpenhet og forutsigbarhet i fylkeskommunens eierskapsforvaltning. Prinsippene angir også forventninger til selskapene. Siden medeieres påvirkningsmuligheter avhenger av bl.a. eierandel, er disse hovedsakelig rettet mot selskap og foretak hvor fylkeskommunen har en betydelig eierandel. Likevel er det slik at prinsippene i stor grad gjenspeiler allment aksepterte og anbefalte retningslinjer for god eierstyring og selskapsledelse, og det er derfor naturlig at de også etterleves i tilknytning til selskaper hvor fylkeskommunen har mindre eierandeler.

For oversiktens skyld deles fylkeskommunens eierskapsforvaltning her inn i tre deler;

1. Før opprettelse/valg av selskapsform eller medeierskap i selskap,
2. Utøvelse av eierskap, og
3. Stopp-punkter og eventuell uttreden

Prinsippene og retningslinjene er fordelt på disse tre delene.

Andre relevante dokumenter/støtte i eierskapsforvaltningen

Eierskapsmelding

- Årlig «**Eierskapsmelding**» som inneholder bl.a. oversikt over fylkeskommunens eierskap, rapporteringer fra selskapene, styrerepresentanter tilknyttet fylkeskommunen og faste eierrepresentanter

RFKs nettside

- Fylkeskommunens nettside med **eget område** om eierskap som henviser til selskapenes egne hjemmesider og opplysninger fra Brønnøysundregisteret

"Gul bok"

- Et **internt oppslagsverk** som er utarbeidet og ajourholdes av utvalgssekretariatet, og inneholder oversikt over medlemmer i fylkesting, fylkesutvalg, faste utvalg og andre fylkeskommune organer, samt fylkeskommunal representasjon i øvrige/eksterne styrer, råd og utvalg.

KS

- KS' «**Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll**»
- KS' «**Styrevervsregister**» som ble etablert for å bidra til å skape åpenhet rundt hvilke roller og interesser folkevalgte og (fylkes)kommunale ledere har.

Rogaland fylkeskommunes eierskapspolitikk og prinsipper for godt eierskap

Del 1: Før opprettelse av/medeierskap i selskap

Motiver for selskapsdannelse og løpende vurdering av fylkeskommunens engasjementer

Ved fremtidige saker om mulig selskapsdannelse skal de følgende fire motivene benyttes i vurderinger av formål med selskapet. Disse bør også vurderes jevnlig opp mot det enkelte selskap/foretak som fylkeskommunen eier i, for å måle hvorvidt motivene som bakgrunn for eierskapet fortsatt er relevante, og hvorvidt selskapet leverer i forhold til motivet.

Finansielt motivert:

Selskaper hvor motivet og hovedbegrunnelsen for eierskapet er store muligheter for økonomisk utbytte av innskutt kapital og sterk begrensning av fylkeskommunens økonomiske risiko.

Bare unntaksvis vil fylkeskommunen etablere/engasjere seg i selskaper ut ifra et finansielt motiv. Pr. i dag er det ingen selskaper som er dannet ut ifra slikt motiv.

Effektivisering av tjenesteproduksjon:

Selskapsdannelser som er motivert og i hovedsak begrunnet med at fellesløsninger bidrar til mer effektiv tjenesteproduksjon enn å yte tjenesten selv. Sentralt her er å oppnå økt mengde av tjenester for de midlene som er til disposisjon og bedre forvaltning av anleggsmidlene.

Eksempler: Rogaland Revisjon IKS, Interkommunalt Arkiv IKS.

Samfunnsøkonomisk motivert:

Selskapsdannelser som er motivert og begrunnet i at fylkeskommunen gjennom selskapet vil oppnå totalt sett mer samfunnsøkonomisk gunstige resultater/gjennomføring av oppgaver. Offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen vil stå sentralt i begrunnelsen for denne kategori selskaper.

Eksempler: Bompengeselskap og arbeidsmarkedsbedriftene.

Regionalpolitisk posisjonering:

Selskapsdannelser som er motivert og begrunnet i at det styrker regionens muligheter og posisjon til å gjennomføre oppgaver i forhold til andre regioner og

nasjonalt. Her kan også posisjonering for å utløse statlige midler/prioriteringer være en del av begrunnelsen. Slike selskap har også i sitt grunnlag politisk motiverte intensjoner, som bl.a. kommer til uttrykk gjennom måten eierandeler er fordelt; eks. at det ikke kan foreslås utbetaling av utbytte mv. Målene som er oppstilt har også klart et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Eksempler: Universitetsfondet AS, Haugaland Vekst IKS og Filmkraft Rogaland AS er selskap som har til formål å utvikle og gjennomføre tiltak som styrker regionen.

De mest brukte selskapsformene

Bakgrunnen for å etablere et foretak eller selskap, eller å gå inn som medeier/deltaker sammen med andre, kan være ulike. De forskjellige selskapsformene er underlagt ulike lovverk, og innebærer ulik grad av styringsmulighet for eierne.

Fylkeskommunale foretak (FKF) er en del av fylkeskommunen som rettssubjekt, og er derfor ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Fylkestinget skal selv treffe vedtak om opprettelse av fylkeskommunalt foretak, herunder velge styre og fastsette vedtekter for foretaket. Fylkestinget er foretakets øverste organ. Bestemmelsene om fylkeskommunale foretak er regulert i *Lov om kommuner og fylkeskommuner* (kommuneloven). I forbindelse med etablering av FKF vil hensynet til muligheter for mer forretningsmessig drift, konkurranseforholdene for virksomheten, og muligheter for økt konkurranse kvalifisering kunne være grunner for valg av løsning.

Et *interkommunalt selskap (IKS)* kan bare opprettes av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper, og deltakerne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Representantskapet er selskapets eierorgan og øverste myndighet. Deltakerkommuner og -fylkeskommuner utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer representantskapet. Bestemmelsene om interkommunale er regulert i *Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)*. Når det gjelder valg av selskapsformer som IKS, er disse ofte begrunnet med mål om mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og oppgaveløsning ved å samarbeide, endringer i rammebetingelser og eller lovverk, og i noen grad regionalpolitiske hensyn.

Et *aksjeselskap (AS)* kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene, sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller private rettssubjekter. I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko (innskutt kapital) for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen, og fylkeskommunen som eier er vanligvis representert av fylkesordfører, den fylkesordfører gir fullmakt til, eller den fylkestinget har oppnevnt som fast

eierrepresentant. Den enkelte eiers styringsmulighet avhenger bl.a. av hvor stor eierandel man har i selskapet, og eventuelle spesifikke bestemmelser i vedtekter og aksjonæravtaler. Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i *Lov om aksjeselskaper* (aksjeloven). Aksjeselskap som selskapsform har gjerne blitt valgt i forbindelse med regional utvikling og i tilknytning til større prosjekter hvor tidshorizonten er mer langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling er blant de oppgaveområdene der denne selskapsformen er tatt oftest i bruk.

Fylkeskommunen står i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform, såfremt det ikke følger begrensninger i henhold til lover og forskrifter for oppgaveområdet. Før en beslutning om selskapsform fattes, er det en rekke avveininger som må foretas. Dette for å sikre at valgt selskapsform står i forhold til de oppgaver og funksjoner selskapet skal utføre, og hvilke rammebetingelser selskapet trenger. Tilsvarende gjelder før man trer inn på eiersiden i et eksisterende selskap eller foretak.

Forhold som skal være vurdert før opprettelse av eller medeierskap i et selskap

PRINSIPP 1:

Ved opprettelse av, eller medeierskap i, et selskap/foretak, skal det foretas grundige vurderinger knyttet til formål med eierskapet, organisasjonsform og eierposisjon.

Før fylkeskommunen vurderer å opprette et selskap/foretak, eller tre inn på eiersiden i et eksisterende selskap, skal følgende utredes nærmere:

- **Hva er *formålet* med eierskapet** og hvorfor oppretter man et selskap eller går inn på eiersiden i et selskap fremfor en mer tradisjonell etatsorganisering, eller gir støtte til bestående selskap, som tilskudd/garantier etc.
- **Økonomisk ansvar**; hvilke forpliktelser påtar fylkeskommunen seg overfor selskapet? Hvor stor eierandel bør fylkeskommunen ha i relasjon til det ansvar man påtar seg?
- **Skatte- og avgiftsmessige forhold**
- **Risikovurderinger** knyttet til bl.a. økonomi, markedsutsikter, miljø og samfunnssikkerhet, kvalitet og kvantitet av tjenesteproduksjonen og forholdet til sluttbruker, habilitetsvurderinger etc.
- **Selskapets økonomiske frihet og muligheter for politisk styring**; forpliktelser og ivaretagelse av eierinteresser i forhold til prioriteringer av ressursbruk, muligheter og begrensninger knyttet til eierandel, fleksibilitet når det gjelder endring av eierforhold, samarbeid med private, etc.

- **Forholdet mellom fylkeskommunens ulike roller** (eier, myndighetsutøver, tilskuddsgiver etc.) – kan fylkeskommunen risikere å havne i en uheldig rollekonflikt?
- **Forholdet til relevante lover og regler** (forvaltningslov/offentleglova, anskaffelsesregelverket, statsstøtteregelverket etc.)
- **Exit-strategi** - Muligheter og alternativer for å gå ut av eierskapet på en konstruktiv og forsvarlig måte (se også del 3)

Ikke alle kulepunktene vil være like relevante for alle typer selskap og foretak. Prinsippet baseres på viktigheten av at det gjøres nøye vurderinger som er relevante for det enkelte tilfelle, i forkant av alle (med)eierskap.

Det er fylkestinget som skal fatte vedtak om opprettelse av/deltakelse i selskap og foretak, og slike vedtak bør som hovedregel fattes basert på egne saksfremlegg slik at det er mulig å finne tilbake til vurderingene som er gjort i forkant, som bakgrunn for nye vurderinger og stopp-punkter underveis i eierskapet.

Del 2: Utøvelse av eierskap

Denne delen tar for seg utøvelse av eierskap tilknyttet fylkeskommunens rolle som medeier/deltaker i et selskap eller foretak, og angir både prinsipper tilknyttet Rogaland fylkeskommune som eier, og forventninger til selskapene og foretakene som fylkeskommunen er medeier i. Som påpekt i innledningen kan forhold som eierandel og andre avtaler tilknyttet selskapet/foretaket ha betydning for hva fylkeskommunen som eier kan forvente eller kreve av de ulike selskapene og foretakene, og de mer konkrete kravene i prinsippene må derfor hovedsakelig knyttes opp mot selskaper som fylkeskommunen har en betydelig eierandel i.

Politisk og administrativ oppfølging

Fylkestinget er, som fylkeskommunens øverste organ, den formelle eier av selskapene.

Fylkeskommunens delegasjonsreglement «*Ansvar og myndighet i Rogaland fylkeskommune*» (sist revidert i FT-sak 86/2020) fastslår følgende fordeling av myndighet tilknyttet fylkeskommunens eierskapsforvaltning:

Fylkestinget skal

- opprette/stifte og avvikle selskaper/stiftelser
- vedta vedtekter og sentrale endringer av vedtekter for fond, fylkeskommunale foretak, stiftelser, aksjeselskaper med videre. Fylkesutvalget behandler mindre vedtektsendringer.
- opprette og avvikle interkommunalt samarbeid, samt vedta samarbeidsavtale

Fylkesutvalget skal

- vedta mindre vedtektsendringer for fonds, fylkeskommunale foretak, stiftelser, aksjeselskaper med videre.
- vedta supplerende oppnevning av styremedlemmer.
- vedta instruksjonsmyndighet overfor valgte representanter i forbindelse med eierstyring. Dette gjelder i enkeltsaker av prinsipiell eller av stor betydning.
og eventuelt
- fatte vedtak i hastesaker, jf. kommuneloven § 11-8. Dette er saker der det er nødvendig at vedtak fattes så raskt at det ikke er tid til å innkalle fylkestinget til møte. Melding om slikt vedtak forelegges i fylkestingets neste møte.

Fylkesordfører

- er rettslig representant for fylkeskommunen og underskriver på fylkeskommunens vegne dersom myndighet ikke er tildelt andre, jf. koml. § 6-1.
- gis myndighet til å oppnevne fylkeskommunal representasjon i

årsmøter/generalforsamlinger der slik representasjon ikke er oppnevnt av fylkesutvalget eller fylkestinget.

Fylkesordfører er altså den som hovedsakelig representerer fylkestinget som fylkeskommunens eierrepresentant, der hvor ikke annen myndighet er gitt av fylkestinget eller fylkesordfører selv. Fylkestinget har i FT-sak 16/2020 oppnevnt flere faste eierrepresentanter for valgperioden, i tråd med anbefaling fra Rogaland Revisjon IKS i sin revisjon av fylkeskommunens eierskapsforvaltning.

Eierrepresentanten

Eierrepresentantens formelle oppfølging av selskapet skjer i eierorganet – her hovedsakelig generalforsamlingen for aksjeselskap, da interkommunale selskaper alltid har faste representantskapsmedlemmer. Det kan for det enkelte selskap også avholdes eiermøter utenom generalforsamling. Her kan eierne av selskapet drøfte saker seg imellom, men det er kun den formelle generalforsamlingen som kan fatte vedtak. Eierrepresentanters praktiske oppfølging av selskapene vil gjelde forhold som går på forankring, informasjon og møteaktiviteter i forhold til fylkestinget som eier. På samme vis er det hensiktsmessig med god dialog mellom eierrepresentanten og fylkesrådmannen som har den administrative oppfølgingen av selskapet knyttet til tilskudd, utbetalinger, saksforberedelser og liknende.

Eierrepresentanten møter på vegne av fylkeskommunen, og kan derfor ikke fatte egne avgjørelser i saker som står på agendaen, men må stemme i tråd med vedtak fattet av fylkestinget/fylkesutvalget der hvor saker har blitt behandlet politisk i forkant. Eierrepresentanten vil også «følge med» på bevegelser og endringer i selskapet som vil kreve at fylkeskommunens som eier behandler saken politisk. Eierrepresentanten skal forholde seg til fylkeskommunens overordnede eierskapspolitikk når den representerer fylkeskommunen i eierforhold.

Fylkesrådmannen

Fylkesrådmannen har i utgangspunktet ingen formell rolle i oppfølging av selskapene fylkeskommunen eier i, men har ansvar for å legge frem saker som skal behandles politisk i henhold til delegasjonsreglementet, og saker av stor/prinsipiell betydning som er naturlig å behandle politisk. I tillegg står fylkesrådmannen for den administrative oppfølgingen av fylkestingets vedtak tilknyttet selskapene og foretakene.

Fylkesrådmannen har opprettet et administrativt eierskapssekretariat som består av kultur- og næringsssjef, næringsssjef, økonomisjef, fylkesadvokat, rådgiver i samferdselsavdelingen og rådgiver i næringsseksjonen. Eierskapssekretariatet møtes minimum fire ganger i året, og drøfter og utreder

saker knyttet til overordnet eierskapspolitikk, årlig eierskapsmelding og saker av større og prinsipiell betydning.

Styrerepresentanten

Rogaland fylkeskommune foreslår eller utpeker styrerepresentanter for noen selskaper og foretak, enten via selskapenes egne valgkomitéer der det benyttes, eller direkte til eierorganet. Når representanter som er foreslått av (eller har en tilknytning til) fylkeskommunen, blir formelt valgt av selskapets eierorgan, omtales de gjerne som «fylkeskommunens styrerepresentanter». Med dette menes det at styrerepresentantene forventes å ha dialog med fylkeskommunen angående kommende endringer, saker og problemstillinger av stor og/eller prinsipiell betydning, etc. Det å ha et styreverv er likevel et *personlig* verv hvor man arbeider til det beste for *selskapet*, og ikke én spesifikk eier alene. Styrerepresentanter er dermed ikke en del av fylkeskommunens eierskapsforvaltning, men flere har tilknytning til, og dialog med, fylkeskommunen. Det finnes også styremedlemmer som har tilknytning til fylkeskommunen uten at de er oppnevnt eller foreslått av fylkeskommunen selv, men gjerne uavhengig valgt av selskapets egne valgkomité.

Opplæring av representantene

Folkevalgte kan i løpet av valgperioden inneha roller som både eierrepresentanter og styrerepresentanter, i tillegg til å behandle eierskapsrelaterte saker i politiske utvalg, jf. fylkeskommunens delegasjonsreglement. Som et ledd i praktisering av eierskapspolitikk generelt og roller og utøvelse av oppgaver i eierorgan og styrer spesielt, skal de folkevalgte tilbys et opplæringsprogram minimum én gang i løpet av valgperioden.

Krav og forventninger rettet mot fylkeskommunen som eier

PRINSIPP 2:

Det skal være åpenhet knyttet til fylkeskommunens eierskap.

- a) Meroffentlighet skal være et prinsipp, og fylkeskommunens representanter i selskapene skal fremme åpenhet om selskapenes virksomhet
- b) Det skal være åpenhet rundt fylkeskommunens valg av/forslag til styremedlemmer og medlemmer til valgkomitéer, samt åpenhet rundt styregodtgjørelse.
- c) Rogaland fylkeskommune skal arbeide for at selskapene som fylkeskommunen er medeier i, benytter egen valgkomité i forbindelse med styrevalg.

d) Gruppelederne i fylkestinget er

- valgkomité for fylkeskommunale foretak (FKF) og for selskap der fylkeskommunen eier 100 %. Innstillingen legges frem for fylkestinget til behandling ved nyvalg og/eller suppleringsvalg.

- «intern valgkomité» for oppnevning av fylkeskommunens forslag til styrerepresentasjon til selskaper som ikke benytter egen valgkomité. Innstillingen legges frem for fylkestinget (FT 11/19)

PRINSIPP 3:

Fylkeskommunen fremmer sine interesser i selskapets eierorgan (generalforsamling og representantskap).

I dette ligger det at eiernes interesser skal fremmes i riktige og formelle fora, ikke eksempelvis i styrene som flere av eierne gjerne er representert i.

a) Politisk vedtatt eierstrategi er styrende for deltakerne i generalforsamling og representantskap

b) For selskaper av stor/strategisk betydning bør det utarbeides en aksjonær-/eieravtale som beskriver forholdet mellom eierne, informasjon til eierne utenom representantskap/generalforsamling, selskapets virksomhet og valg av styret.

PRINSIPP 4:

Eier setter klare mål for selskapet. Styret er ansvarlig for realisering av målene.

a) Eierskapet bør være forutsigbart og langsiktig. I tilfeller hvor eierskapet er tiltenkt mer av kortsiktig art, skal dette synliggjøres og begrunnes.

b) Eierne skal, i samspill med styret og ledelsen, bidra til å sikre god ledelse av selskapet.

c) Aktiv eierstyring krever tverrpolitisk forståelse av hvorfor fylkeskommunen er engasjert i selskapet.

d) Det bør være klart skille mellom eier og kunde/bruker for å unngå mistanke om at selskap hvor fylkeskommunen står som eier gis fordeler i forhold til andre selskap, eller at det stilles for lave krav fra eier eller på andre måter er tildelt ressurser som gir et ekstra konkurransefortrinn.

e) Det bør utarbeides en klar og forutsigbar utbyttepolitikk der hvor det deles ut utbytte. I selskaper der virksomheten har karakter av næringsdrift, bør en offentlig eier stille de samme krav til avkastning på investert kapital, som det en privat eier vil gjøre.

f) Fylkeskommunens eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling

Krav og forventninger rettet mot selskapene/foretakene

PRINSIPP 5:

Foretaket skal være bevisst sitt samfunnsansvar.

- a) Selskapene bør rapportere etter prinsippet om bærekraftig utvikling; å integrere økonomisk, miljømessig og sosial rapportering.
- b) Selskapene bør utarbeide etiske retningslinjer for selskapsdriften.

PRINSIPP 6:

Eierne skal likebehandles.

- a) Selskapet skal gi dekkende informasjon i god tid om saker som er til behandling, og saksdokumentene bør være utførlige nok til at eierne kan ta stilling til alle saker på agendaen. Selskapene skal ta i betraktning offentlige eieres behov for politisk saksbehandling i forkant av generalforsamlinger, og ta hensyn til dette tidsperspektivet i varsling om saker som skal behandles.

PRINSIPP 7:

Selskapets åpningsbalanse skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.

- a) Finansieringen av selskapet må tilpasses typen virksomhet.
- b) Selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset mål, strategi og risikoprofil.
- c) Selskapet bør ha en strategi på kapitalbinding - stor kapital kan anses å ikke være ønskelig for fylkeskommunen.
- d) Lønns- og incentivordninger utformes slik at de fremmer verdiskapingen, og skal være rimelige.

PRINSIPP 8:

Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart. Styremedlemmene representerer foretaket.

- a) Styresammensetningen må sees i sammenheng med formål; ulike selskaper krever ulike tilnærminger til styrets sammensetning.
- b) Styrets medlemmer velges med hensyn til selskapets behov, den enkeltes kompetanse og styrets totale sammensetning.
- c) Det vektlegges at begge kjønn er representert i styret. Det skal tilstrebes at det kjønn som er i mindretall representerer 40 % av medlemmene. For aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet, gjelder aksjelovens § 20-6, første ledd (i tråd med kommunelovens § 21-1a) om krav til kjønnsbalanse.
- d) Selskapene bør som hovedregel benytte egen valgkomité i forbindelse med styrevalg, og dette bør vedtektsfestes.

PRINSIPP 9:

Styret skal, overfor daglig leder, på uavhengig grunnlag ha en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon.

- a) Styret skal tilrettelegge for god dialog på generalforsamlingen mellom eiere, styret og ledelsen.
- b) Styret bør fastsette en årlig plan for sitt arbeid med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring
- c) Styret bør utarbeide styreinstruks med plan for eget arbeid og kompetanseutvikling, samt evaluere sin virksomhet.
- d) Styret bør tilby nye styremedlemmer opplæring om virksomheten og i rammene for styrets arbeid i selskapet/foretaket. I styrer med valgperiode på 2 år må tilstrebes at ikke hele styret skiftes ut samtidig.

Del 3: Stopp-punkter og eventuell uttreden

PRINSIPP 10:

Eierskapet skal vurderes jevnlig, og forsøkes avsluttet på en hensiktsmessig måte når det ikke lenger er grunnlag for fylkeskommunens (med)eierskap

I tillegg til å være et forhold som vurderes *før* opprettelse av et selskap eller inntreden på eiersiden i et eksisterende selskap, skal det å kunne avslutte/tre ut av eierskap på en hensiktsmessig måte også vurderes *underveis* i det enkelte eierskap.

Vurderinger/naturlige stopp-punkter underveis i eierskapet

Følgende vurderinger vil være naturlige å drøfte underveis i eierskapet av det enkelte selskap/foretak:

- *Selskapets* opprinnelige formål/vedtekter – har dette endret seg underveis, er oppnådd, eller står man i fare for å gå ut over formålsbestemmelsene?
- Opprinnelig formål/intensjon med *fylkeskommunens* eierskap – er dette oppfylt, utdatert eller ikke lenger relevant/hensiktsmessig?
- Mangler det et klart formål/en klar intensjon med fylkeskommunens eierskap i utgangspunktet? (eksempelvis vedtak som ble fattet direkte over budsjettbehandling?)
- Har selskapet gått over i en ny fase, hvor det er naturlig at fylkeskommunen trekker seg ut, og eventuelt slipper til andre eiere?
- Har risikovurderinger tilknyttet det aktuelle eierskapet endret seg underveis?
- Opplever fylkeskommunen noen uheldige rollekonflikter som følge av å være (med)eier i selskapet eller foretaket?

I noen tilfeller vil det dukke opp naturlige åpninger for uttreden av et selskap, eksempelvis når selskapet selv ønsker å slippe til nye eiere ved en kapitalutvidelse. Da vil fylkeskommunen kunne ta disse ovennevnte vurderingene i betraktning når det tas stilling til hvorvidt fylkeskommunen vil delta i kapitalutvidelsen eller ikke, og kan eventuelt lande på å slippe til andre eiere, og også gjerne selge sine andeler til nye eller eksisterende interessenter.

Rogaland fylkeskommunes eierskapspolitikk

I andre tilfeller kan fylkesrådmannen fremme enkeltvise saker tilknyttet eierskap som ikke lenger synes formålstjenlig når vurderingene ovenfor er tatt i betraktning. Fylkestinget har også anledning til å signalisere ønsket uttreden fra enkelte selskaper, og kan gi fylkesrådmannen fullmakt til å igangsette en forsvarlig uttredningsprosess i tråd med aktuelle lover og selskapsdokumenter, eksempelvis i forbindelse med behandling av den årlige eierskapsmeldingen.

Med å sette i gang en forsvarlig uttredningsprosess i tråd med aktuelle lover og selskapsdokumenter, menes det at det kan være ulike regler, avtaler og dokumenter som påvirker fylkeskommunens mulighet for å trekke seg ut av selskapet, eksempelvis tilknyttet tidsperspektiv/oppsigelse, salg av aksjer, økonomiske rettigheter og forpliktelser m.fl. Dette må selvsagt tas i betraktning i hvert enkelt tilfelle.

Vedlegg: Samlet oversikt over prinsippene

Rogaland fylkeskommunes prinsipper for godt eierskap

1. Ved opprettelse av, eller medeierskap i, et selskap/foretak, skal det foretas grundige vurderinger knyttet til formål med eierskapet, organisasjonsform og eierposisjon.

2. Det skal være åpenhet knyttet til fylkeskommunens eierskap.

3. Fylkeskommunen fremmer sine interesser i selskapets eierorgan (generalforsamling og representantskap).

4. Eier setter klare mål for selskapet. Styret er ansvarlig for realisering av målene.

5. Foretaket skal være bevisst sitt samfunnsansvar.

6. Eierne skal likebehandles.

7. Selskapets åpningsbalanse skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.

8. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart. Styremedlemmene representerer foretaket.

9. Styret skal, overfor daglig leder, på uavhengig grunnlag ha en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon.

10. Eierskapet skal vurderes jevnlig, og forsøkes avsluttet på en hensiktsmessig måte når det ikke lenger er grunnlag for fylkeskommunens (med)eierskap

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130 sentrum

4001 Stavanger

Besøksadresse

Arkitekt Eckhoffs gate 1

4010 Stavanger

Telefon

51 51 66 00

E-post

firmapost@rogfk.no

www.rogfk.no